

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het regionale politiekorps IJsselland bij de behandeling van zijn klacht niet het advies van een onafhankelijke klachtencommissie heeft gevraagd, ondanks zijn herhaaldelijk verzoek daartoe en terwijl dit als de reguliere procedure staat beschreven in de klachtenregeling van het politiekorps.

Zijn klacht ging erover dat een met naam genoemde politieambtenaar van het regionale politiekorps IJsselland hem op 4 juli 2007 bij het staande houden wegens een vermeende verkeersovertreding op een beledigende en discriminerende wijze heeft aangesproken. In dit verband klaagt verzoeker er met name over dat de betrokken politieambtenaar heeft gezegd:

- "je moet "wat bedoelt ú mijnheer" tegen me zeggen. Wat denken jullie wel, jullie wonen in Nederland en jullie moeten Nederlands praten en manieren leren, het is hier geen Afghanistan of Afrika";
- "binnenkort krijgen je hersenen een verfrissing opgestuurd. Zonder een harde aanpak zullen jullie het nooit begrijpen".

Verzoeker klaagde er in dit verband tevens over dat de betrokken politieambtenaar zijn motorhelm niet heeft afgezet bij het aanspreken van verzoeker.

Beoordeling

Algemeen

Bevindingen

1. Verzoeker reed op 4 juli 2007 met zijn auto over de N-50 richting Zwolle. Hij passeerde daarbij het kruispunt Z. waar verkeerslichten staan. Even later werd hij ingehaald door een politieambtenaar op een motor, die hem een teken gaf dat hij hem moest volgen. Iets verderop is verzoeker op verzoek van de politieambtenaar gestopt aan de kant van de weg.
2. De politieambtenaar sprak hem vervolgens aan op zijn rijgedrag. Hij zou door het rode licht zijn gereden en daarbij de toegestane snelheid hebben overschreden. Volgens verzoeker nam de politieambtenaar daarbij niet de moeite zijn helm af te zetten. Bovendien sprak hij hem toen aan op een discriminerende en beledigende wijze.
3. Verzoeker diende op 9 juli 2007 hierover een klacht in bij het regionale politiekorps IJsselland. Verzoeker wenste niet in te gaan op het aanbod van de politie voor bemiddeling. De korpsbeheerder stelde vervolgens een intern onderzoek in naar het

functioneren van de betrokken politieambtenaar. In deze procedure kwam ook de klacht van verzoeker aan de orde. Vervolgens verklaarde hij bij brief van de 22 november 2007 de klacht op basis van de informatie uit het interne onderzoek niet gegrond. Verzoeker

had bij dit interne onderzoek geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid te worden gehoord over zijn klacht.

4. Omdat verzoeker niet tevreden was over de wijze waarop zijn klacht door de korpsbeheerder was behandeld, met name omdat de klacht niet was voorgelegd aan de interne klachtencommissie voor de politiekachten IJsselland, wendde hij zich op 4 januari 2008 tot de Nationale ombudsman.

A. Het niet voorleggen voor advies aan de klachtencommissie

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er in de eerste plaats over dat het regionale politiekorps IJsselland bij de behandeling van zijn klacht niet het advies van de onafhankelijke klachtencommissie heeft gevraagd, ondanks zijn herhaaldelijk verzoek daartoe.

2. Verzoeker diende op 9 juli 2007 schriftelijk een klacht bij het regionale politiekorps IJsselland. Op 11 juli 2007 heeft de korpschef verzoeker de ontvangst van zijn klacht bevestigd. In deze brief liet de korpschef verzoeker weten dat hij tegen de opgelegde administratieve sanctie beroep kon instellen bij de officier van justitie. De klacht over de boete werd niet in behandeling genomen. De klacht over de bejegening door de betrokken politieambtenaar, verder te noemen P., werd in behandeling genomen. Conform artikel 9 van de Klachtenregeling Politie IJsselland zou in eerste instantie worden getracht de klacht informeel, dat wil zeggen door middel van bemiddeling, af te handelen. Verzoeker stemde niet in met een bemiddelingsgesprek.

3. Op 4 oktober 2007 liet de korpsbeheerder verzoeker vervolgens weten dat na onderzoek van de klacht en interne bespreking was besloten tot het instellen van intern onderzoek naar de betrokken medewerker. Om die reden werd geen algemeen klachtonderzoek ingesteld. Verzoeker werd in de gelegenheid gesteld om tijdens dit interne onderzoek te worden gehoord. Op advies van zijn gemachtigde maakte verzoeker van deze mogelijkheid geen gebruik omdat hij bang was dat hij te emotioneel zou reageren.

4. Bij brief van 22 november 2007 liet de korpsbeheerder Politie IJsselland verzoeker weten dat hij van oordeel was dat zijn klacht niet gegrond was. Hij was tot dit oordeel gekomen mede op basis van het interne onderzoek. De bevindingen van het interne onderzoek werden in deze brief bekend gemaakt. P. was in het kader van het interne onderzoek ook gehoord over de klacht van verzoeker. De korpsbeheerder merkte nog op dat hij het betreunde dat verzoeker niet bereid was geweest te worden gehoord in het

kader van het interne onderzoek.

Overigens heeft de Nationale ombudsman het dossier van het interne onderzoek ontvangen met het verzoek dit vertrouwelijk te behandelen. De Nationale ombudsman honoreerde dit verzoek.

5. Omdat verzoeker van mening was dat het interne onderzoek niet had geleid tot een voldoende behandeling van zijn klacht verzocht hij bij brief van 6 december 2007 de korpsbeheerder de klacht alsnog ter advisering voor te leggen aan de onafhankelijke klachtencommissie zoals de klachtenregeling voorschrijft.

6. Op 13 december 2007 reageerde de korpsbeheerder op dit verzoek. Hij liet weten dat hij als korpsbeheerder verantwoordelijk is voor de klachtafhandeling. Hierbij kan hij zich laten adviseren door de onafhankelijke klachtencommissie. Gezien de uitkomst van het interne onderzoek achtte hij het niet nodig om de klacht voor te leggen aan deze klachtencommissie. Hij merkte daarbij nog op dat een intern onderzoek meer impact heeft voor de betrokken politiemedewerker dan een klachtonderzoek. Het instellen van een intern onderzoek gebeurt in het kader van het tuchtrecht, waaraan de betrokken medewerker onderworpen is op grond van zijn ambtenaarschap. De insteek van klachtonderzoek is te leren van de onvolkomenheden. Een klachtencommissie past hoor en wederhoor toe en adviseert vervolgens de korpsleiding over de afdoening van de klacht. In principe adviseert de klachtencommissie niet tot het nemen van maatregelen. Een klacht kan aanleiding zijn een intern onderzoek te starten met het doel vast te stellen of er sprake is van plichtsverzuim. Het is mogelijk dat het bevoegde gezag na een intern onderzoek overgaat tot strafoplegging. De verwachting was dat het interne onderzoek in dit geval ook zou leiden tot het afhandelen van de klacht, daarom was op 4 oktober 2007 aan verzoeker meegedeeld dat er geen algemeen klachtonderzoek was ingesteld.

7. In reactie op de opening van het onderzoek liet de korpsbeheerder bij brief van 19 juni 2008 de Nationale ombudsman weten dat hij als korpsbeheerder niet verplicht is om zich te laten adviseren door de klachtencommissie. Dit is en blijft een mogelijkheid die elke keer opnieuw wordt bekeken. Klager kan na of tijdens de informele klachtbehandeling verzoeken om formele klachtbehandeling. Dit verzoek wordt dan opnieuw beoordeeld. Mocht het zo zijn dat klager niet voor hoor en wederhoor openstaat of niet met beklagde of politie wenst te spreken dan kan worden besloten van de formele behandeling bij de klachtencommissie af te zien. In dit bijzondere geval is er voor gekozen op basis van het interne onderzoek tot een eindoordeel te komen, aldus de korpsbeheerder.

Wat betreft het interne onderzoek werd in de brief vermeld dat de houding van de betrokken medewerker voor de leidinggevende wel voldoende aanleiding vormde om hem een gedragscursus op te leggen. Het interne onderzoek was overigens breder dan alleen de klacht van verzoeker. Voor het overige herhaalde de korpsbeheerder zijn standpunt zoals al verwoord in de brief van 13 december 2007.

Beoordeling

8. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Dit vereiste brengt mee dat bij een klacht van een burger over politieoptreden de burger de procedurele mogelijkheden worden geboden waarop hij op grond van wet- en regelgeving recht heeft.

9. Bij de beoordeling van de klacht gaat het daarom om de beantwoording van de vraag of met de beslissing van de korpsbeheerder om verzoekers klacht in dit geval niet voor advies voor te leggen aan de klachtencommissie in overeenstemming met de Klachtenregeling Politie IJsselland is gehandeld.

10. In de Klachtregeling Politie IJsselland is in artikel 3 geregeld dat indien een klacht niet op informele wijze kan worden afgedaan er wordt overgegaan tot formele afhandeling. Deze formele afhandeling vindt plaats door de korpsbeheerder na overleg met de burgemeester van de gemeente waar de gedraging heeft plaatsgevonden, na overleg met de hoofdofficier en na behandeling en advies van de Commissie voor de Politieklachten. In artikel 27 van de regeling staat de formele afdoening door de korpsbeheerder uitgebreid beschreven. De regeling schrijft het inwinnen van het advies van de klachtencommissie dwingend voor (zie Achtergrond).

11. De korpsbeheerder heeft aangegeven dat in dit bijzondere geval een intern onderzoek is ingesteld naar het gedrag van P. In dit interne onderzoek is de klacht meegenomen. Om die reden was besloten de klacht niet ook nog ter advisering voor te leggen aan de Commissie voor de Politieklachten. De korpsbeheerder achtte zich voldoende geïnformeerd om de klacht zonder advies van de klachtencommissie af te doen.

12. De Nationale ombudsman stelt vast dat er in dit geval geen sprake was van informele afdoening van de klacht. De klacht diende daarom formeel afgedaan te worden in overeenstemming met de klachtregeling. Ook stelt de Nationale ombudsman vast dat verzoeker nooit akkoord is gegaan met het onderzoek van de klacht in het kader van het interne onderzoek naar het functioneren van P. in plaats van het inwinnen van een advies van de klachtencommissie. De Nationale ombudsman is daarbij van oordeel dat een intern onderzoek een heel ander doel dient dan de klachtbehandeling en om die reden niet in de plaats daarvan kan treden.

13. Door de klacht van verzoeker niet zoals in de klachtenregeling politiekorps IJsselland is voorgeschreven voor advies voor te leggen aan de klachtenadviescommissie heeft de korpsbeheerder in strijd gehandeld met het vereiste van fair play.

De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

B. Met betrekking tot de bejegening

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er ook over dat P. van het regionale politiekorps IJsselland hem op 4 juli 2007 bij het staande houden wegens een vermeende verkeersovertreding op een beledigende en discriminerende wijze heeft aangesproken. In dit verband klaagt verzoeker er met name over dat de betrokken politieambtenaar heeft gezegd:

- "je moet "wat bedoelt ú mijnheer" tegen me zeggen. Wat denken jullie wel, jullie wonen in Nederland en jullie moeten Nederlands praten en manieren leren, het is hier geen Afghanistan of Afrika";

- "binnenkort krijgen je hersenen een verfrissing opgestuurd. Zonder een harde aanpak zullen jullie het nooit begrijpen".

Verzoeker klaagde er in dit verband tevens over dat de betrokken politieambtenaar zijn motorhelm niet heeft afgezet bij het aanspreken van verzoeker.

2. Verzoeker beschreef de situatie kort samengevat als volgt. Op 4 juli 2007 rond 19.30 uur reed hij met de auto over de N50 van Zwolle naar Kampen. Hij reed achter een andere personenauto toen hij de verkeerslichten dicht bij het tankstation te K. naderde. Die automobilist maakte aanstalten te gaan stoppen. Verzoeker haalde hem daarom in en reed door. Het kan zijn dat op dat moment het verkeerslicht van oranje op rood sprong. Daarna zag verzoeker een politieambtenaar op een motor naast hem rijden. Deze gaf hem een teken dat hij moest stoppen. Daarna bedacht de politieambtenaar zich en liet hem twee kilometer verderop alsnog stoppen aan de kant van de weg. Verzoeker deed zijn motor uit en bleef wachten op de politieambtenaar. Deze stopte achter hem en kwam van zijn motor af. Hij deed het portier open en hield zijn motorhelm op. Toen sprak hij hem aan op een manier die verzoeker beledigend en discriminerend vond. Hij sprak onder meer de twee in de klachtformulering genoemde zinnen uit. Ook eiste de politieambtenaar dat verzoeker hem aankeek. Het gesprek verliep in zijn geheel vervelend en verzoeker voelde zich als vuil behandeld.

3. P. werd in het kader van het interne onderzoek gehoord en had hierover kort samengevat verklaard dat hij zich het voorval in grote lijnen herinnerde. Hij had die dag als lid van het verkeersteam bij de N-50 ter hoogte van K. verkeerscontroles uitgevoerd. Hij bevond zich in de bosjes bij de verkeerslichten daar. Na constatering van een aantal overtredingen door verzoeker had hij besloten hem te bekeuren. Dit was zonder aanzien des persoons gebeurd. Hij was hem op de motor achterna gereden. Hij had verzoeker op een veilige plek naar de kant begeleid en had zijn motor geparkeerd. Verzoeker verklaarde de kinbak van zijn motorhelm aan de voorzijde omhoog te hebben gedaan, zodat zijn gezicht zichtbaar was. Dit is de gebruikelijke manier omdat in de helm de communicatiemiddelen zitten. Indien de gehele helm wordt afgedaan zou het contact met de meldkamer verloren gaan. Hij had verzoeker vervolgens op de hoogte gebracht van zijn

overtredingen. Hij kon zich niet precies herinneren of verzoeker hem met u of met jij had aangesproken. Als verzoeker hem met jij had aangesproken had dat wel van invloed kunnen zijn op zijn manier van reageren. Hij gaf aan dat hij woorden als "het is hier geen Afrika of Afghanistan" niet gebruikt had. Wel gaf hij aan dat hij het storend had gevonden dat verzoeker hem tijdens het gesprek niet had aangekeken. Van een beledigende toon of discriminerende opmerkingen was geen sprake geweest.

Beoordeling

4. Uit het onderzoek is gebleken dat bij het voorval van 4 juli 2007 alleen P. en verzoeker waren betrokken. De lezingen die beiden geven over de gang van zaken staan lijnrecht tegenover elkaar. Zo beweert P. dat hij toen hij verzoeker aansprak op zijn gedrag de kinbak van zijn helm omhoog heeft gedaan zodat zijn gezicht voor verzoeker zichtbaar was. Verzoeker daarentegen verklaarde dat P. zijn helm had opgehouden. Verzoeker kon daardoor zijn gezicht niet zien.

Verder verklaarde P. niet de beledigende en discriminerende opmerkingen te hebben gemaakt zoals verzoeker ze had omschreven. Terwijl verzoeker uitdrukkelijk bleef bij zijn verklaring dat P. hem beledigend en discriminerend had toegesproken. Weliswaar gaf P. aan dat hij mogelijk iets anders heeft gereageerd dan hij normaal doet, doch hij schrijft dit toe aan de wijze waarop hij door verzoeker werd bejegend. Verzoeker zou hem hebben getutoeerd en zou oogcontact hebben gemeden.

5. De Nationale ombudsman is van mening dat het op zijn minst bijzonder is te noemen dat de houding van P. zoals in het interne onderzoek naar voren was gekomen voor de leidinggevende wel voldoende aanleiding vormde om hem een gedragscursus op te leggen, maar dat de klacht van verzoeker op basis van het interne onderzoek ongegrond was verklaard door de korpsbeheerder. In hoeverre de klacht van verzoeker tot het opleggen van de gedragscursus heeft geleid valt achteraf echter niet vast te stellen omdat het interne onderzoek ook nog betrekking had op een andere klacht. In die zin acht de Nationale ombudsman het bijzonder te betreuren dat de klachtencommissie niet de kans heeft gekregen specifiek over de klacht van verzoeker te adviseren, na partijen te hebben gehoord.

6. Al met al staan de lezingen van verzoeker en P. over het voorval van 4 juli 2007 lijnrecht tegenover elkaar. De Nationale ombudsman heeft feiten noch omstandigheden gezien die de lezing van de politie aannemelijker maken dan de lezing van verzoeker. De nationale ombudsman acht het niet aannemelijk dat nader onderzoek thans nog meer duidelijkheid zal kunnen geven.

Daarom onthoudt hij zich op het punt van de bejegening en het niet afdoen van de motorhelm van het geven van een oordeel.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps IJsselland te Zwolle, is gegrond wat betreft de klacht over het niet inwinnen van het advies van de klachtencommissie wegens schending van het beginsel van fair play;

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel wat betreft de klachten over de bejegening en het niet afnemen van de motorhelm door de betrokken politieambtenaar.

Onderzoek

Op 8 januari 2008 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer N. te Zwolle, ingediend door de heer F.A.J. Wiederhold te Heino, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps IJsselland te Zwolle.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps IJsselland, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps IJsselland verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen het regionale politiekorps IJsselland en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Twente verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder en een betrokken ambtenaar gaven binnen de gestelde termijn geen reactie. Verzoekers reactie was aanleiding het verslag op een enkel punt aan te passen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Het klachtdossier van het regionale politiekorps IJsselland met daarin:

Onderzoeksoopdracht intern onderzoek van 17 juli 2007 (vertrouwelijk);

Rapport inzake politieoptreden politieambtenaar P. van 2 november 2007 (vertrouwelijk);

Proces-verbaal bevindingen 23 augustus 2007 (vertrouwelijk);

Brief van verzoeker aan regionale politiekorps van 6 december 2007;

Brief van verzoeker aan regionale politiekorps van 10 oktober 2007;

Brief van verzoeker aan regionale politiekorps van 23 september 2007;

Brief van verzoeker aan regionale politiekorps van 16 juli 2007;

Brief van verzoeker aan regionale politiekorps van 9 juli 2007 (klacht);

Brief van regionale politiekorps aan verzoeker van 13 december 2007;

Brief van regionale politiekorps aan verzoeker van 22 november 2007
(klachtafhandelingsbrief;

Brief van regionale politiekorps aan verzoeker van 4 oktober 2007, met uitleg over intern onderzoek;

Brief van regionale politiekorps aan verzoeker van 11 juli 2007;

Het verzoekschrift van verzoeker van 4 januari 2008;

De reactie van de korpsbeheerder van het regionale politiekorps IJsselland op het onderzoek;

Brief van verzoekers gemachtigde van 19 september 2008.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Klachtenregeling politiekorps IJsselland

Artikel 3 Uitgangspunten klachtenbehandeling

"De klachtenbehandeling is te onderscheiden in twee fasen:

1. De informele fase:

Na ontvangst van een mondelinge of schriftelijke klacht bemiddelt de klachtenbemiddelaar binnen het district of het bureau/afdeling waarop de klacht betrekking heeft.

2. De formele fase:

Indien de informele fase naar verwachting van de klager en/of klachtenbemiddelaar niet tot voldoende afhandeling van de klacht zal leiden of heeft geleid kan de klager overgaan tot de schriftelijke en formele fase. De formele afdoening vindt plaats door de korpsbeheerder na overleg met de burgemeester van de gemeente waar de gedraging heeft plaatsgevonden, na overleg met de Hoofdofficier van Justitie en na behandeling en advies op de klacht door de Commissie als bedoeld in artikel 5 lid 1 van dit reglement.

Formele afdoening van een klacht vindt te allen tijde plaats indien:

- a. de klager, al dan niet na bemiddeling in de informele fase, daarom verzoekt.
- b. de klager in een schriftelijke klacht uitdrukkelijk om afhandeling door de Korpsbeheerder verzoekt."

Artikel 27 Formele afdoening

"1. De formele afdoening van de klacht vindt plaats door de Korpsbeheerder in overeenstemming met de Hoofdofficier van Justitie, na advies van de Commissie en na overleg met de Burgemeester. De Korpschef geeft eventueel zijn standpunt met betrekking tot de klacht.

2. Indien een bemiddelingspoging achterwege blijft, onderzoekt de klachtenbemiddelaar de klacht.

Hij maakt rapport van zijn bevindingen op. Met betrekking tot de rapportage wordt het bepaalde in artikel 26 lid twee tot en met lid 4 van dit reglement in acht genomen."

Artikel 30 Afdoening

"1. De Korpsbeheerder zendt zijn beslissing op de klacht aan de klager. Het advies van de Commissie wordt daarbij gevoegd.

2. Indien de beslissing van de Korpsbeheerder afwijkt van het advies van de Commissie wordt dat met redenen voor de afwijking in de motivering vermeld."